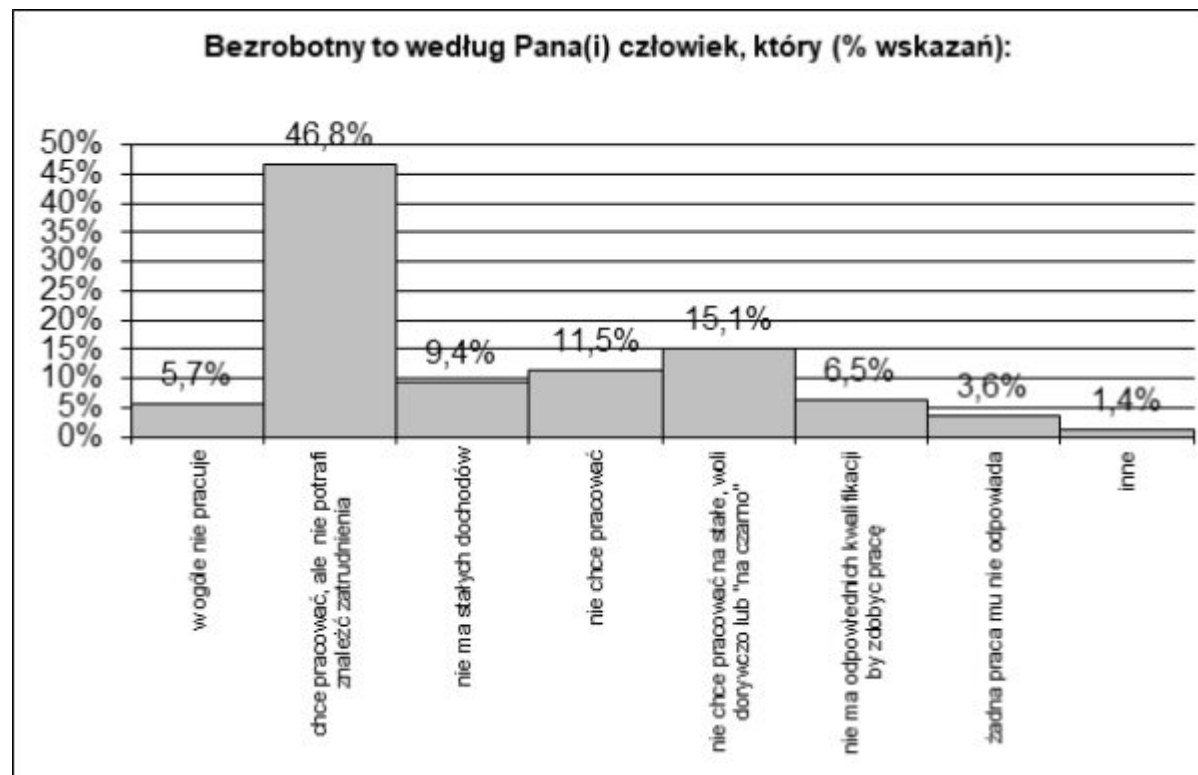

Wnioski z badania stereotypów dotyczących bezrobotnych

Jednym z głównych celów badawczych było poznanie opinii i stereotypów, które wystąpią w odpowiedziach respondentów na pytanie o to, jaki jest typowy bezrobotny, jakie wartości ceni sobie w życiu, jakie ma wady i zalety.

Kwestią wymagającą ustalenia była także definicja osoby bezrobotnej. Jak wynika z rysunku 7 większość badanych osób przyjęła, że bezrobotny to osoba, która jednak chce pracować, ale nie potrafi znaleźć zatrudnienia (46,8%). Wystąpiły również odpowiedzi stawiające bezrobotnych w gorszym świetle, jako osoby, które nie chcą pracować (16%), a od stałej pracy wolą dorywczą lub „na czarno” (21%).

Rys. 7. Definicje osoby bezrobotnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych dnia 06.04.07 w firmie Telekomunikacja Polska.

Osobista sytuacja badanych miała także wpływ na odpowiedzi na pytanie o definicję osoby bezrobotnej. Jak wynika z tabeli 6 badani, którzy zadeklarowali, że mają bądź mieli w przeszłości osobę bezrobotną w rodzinie byli bardziej powściągliwi w swoich ocenach. Badani, którzy nie mieli tak bezpośredniego kontaktu z bezrobotnym częściej wskazywali na negatywne definicje bezrobotnych, jako osób, które nie chcą pracować, od zatrudnienia na stałe wolą pracę dorywczą lub „na czarno” i żadna praca im nie odpowiada.

Najwięcej wskazań otrzymała odpowiedź, że bezrobotny to osoba, która chce pracować, ale nie potrafi znaleźć zatrudnienia. Za najbardziej trafną uznały ją prawie wszyscy badani posiadający wyższe wykształcenie, a także osoby, które nigdy nie były bezrobotne.

Większość badanych posiadających wyższe wykształcenie wskazało, że bezrobotny to osoba, która nie ma odpowiednich kwalifikacji by zdobyć pracę. Odpowiedź ta ujawniła wpływ osobistej sytuacji na postrzeganie osoby bezrobotnej, ponieważ powyższe stwierdzenie mija się z prawdą. Z pewnością można je zakwalifikować do grupy stwierdzeń stereotypowych, nacechowanych negatywnie. Badani mogli zaliczyć bezrobotnych i niewykształconych ludzi do grupy obcej, z którymi się nie identyfikują i którym z łatwością mogą przypisywać pejoratywne określenia by uzyskać korzyści na rzecz własnej samooceny.

Tabela 6. Odpowiedzi na pytanie o definicje bezrobotnego

Bezrobotny to według Pan(i) człowiek, który:	Płeć	Wiek	Czy ktoś z członków rodziny był lub jest bezrobotny	Wykształcenie
	kobiety	mężczyźni	do 24 lat	25-34 lata

Bezrobotny to według Pan(i) człowiek, który:	Płeć	Wiek	Czy ktoś z członków rodziny był lub jest bezrobotny	Wykształcenie
Rodzaje odpowiedzi				
w ogóle nie pracuje	5	3	3	3
chce pracować, ale nie potrafi znaleźć zatrudnienia	42	23	34	19
nie ma stałych dochodów	7	5	6	4
nie chce pracować	8	8	7	1
nie chce pracować na stałe, woli dorywczo lub „na czarno”	13	8	10	4
nie ma odpowiednich kwalifikacji, by zdobyć pracę	4	5	6	2
żadna praca mu nie odpowiada	3	2	2	1
inne	2	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych dnia 06.04.07 w firmie Telekomunikacja Polska.

W poprzednio wspomnianym już pytaniu o to czy wszyscy zarejestrowani bezrobotni powinni otrzymywać zasiłek, znaczna większość odpowiedziała, że nie (92%). Co może wskazywać, że badani wykazują raczej negatywny stosunek do bezrobotnych jako ludzi, którzy nie powinni otrzymywać zasiłków, ponieważ uchylają się od pracy, dorabiają „na czarno”, zatajają swoją faktyczną sytuację materialną, mając nielegalne dochody. Zrozumienie dla bezrobotnych, którzy rzeczywiście mogą znajdować się w trudnej sytuacji wykazało tylko 8% badanych, stwierdzając, że bezrobotnym jest potrzebne takie wsparcie, by przeżyć, utrzymać rodzinę, móc przysłowiowo z wiązać koniec z końcem.

Oдноśnie pytań o stereotyp bezrobotnego przyjęto tezę, że stereotyp nie musi dotyczyć wszystkich członków grupy społecznej, lecz może odnosić się do jej centralnej podkategorii, obejmującej typowych członków grupy[\[1\]](#).

Istotne jest również stwierdzenie, że w obrazie grupy może wystąpić więcej niż jeden stereotyp i stereotyp podkategorii centralnej może pełnić rolę jej stereotypowej reprezentacji[\[2\]](#).

Stąd pytanie umieszczone w kwestionariuszu o to, jaki jest typowy bezrobotny. Tylko 10% badanych odrzuciło stereotyp bezrobotnego, odpowiadając, że są oni różni, lub nie różnią się od pracujących. Pozostałe odpowiedzi zostały zestawione w tabeli 7.

Jak wynika z tabeli 7 ponad połowa badanych uznała, że bezrobotni są leniwi. Niewiele mniej osób uznało, że uchylają się od pracy. Stwierdzenia te wskazują na negatywny stereotyp osoby bezrobotnej, jako osoby, której nie chce się pracować.

Powyższe cechy i ich zestawienia, w jakich były one wymieniane, mogą wskazywać na występowanie wśród badanych

kilku stereotypów bezrobotnych:

1. bezrobotny jako człowiek leniwy, uchylający się od pracy, żyjący z zasiłku;
2. osoba nie posiadająca kwalifikacji zawodowych, niezaradna, pozostawiona sama sobie;
3. człowiek zaniedbany, zagubiony, nadużywający alkoholu, brudny, śmierdzący;
4. niewykształcony, załamany, pasywny, zrezygnowany, bierny.

Pierwszy stereotyp bezrobotnego jako człowieka leniwego, uchylającego się od pracy, żyjącego z zasiłku przyjęli w przeważającej części młodzi ludzie, do 34 roku życia, kobiety i mężczyźni. Najczęściej były to osoby, u których w rodzinie nikt nie jest obecnie, ani nie był w ciągu ostatnich 5 lat bezrobotny, co może świadczyć, że wpływ na stereotypizację miał w tym wypadku brak kontaktu z bezrobotnym.

Tabela 7. Odpowiedzi na pytanie o cechy typowego bezrobotnego

Określenia używane do opisu typowego bezrobotnego (liczba w nawiasie oznacza rodzaj stereotypu, do którego przyporządkowano daną cechę)	Ilość wskazań danej cechy
	kobiety
leniwy (1)	37
uchylający się od pracy (1)	29
zrezygnowany (4)	24

Określenia używane do opisu typowego bezrobotnego (liczba w nawiasie oznacza rodzaj stereotypu, do którego przyporządkowano daną cechę)	Ilość wskazań danej cechy
załamany (4)	22
biedny	21
niewykształcony (4)	23
pasywny (4)	18
nie dbający o siebie	19
bierny (4)	16
nadużywający alkoholu (3)	17
niezadowolony	14
zaniedbany (3)	14
pracujący na „czarno”	9
nie wierzący w siebie	10
żyjący z zasiłku (1)	9
zagubiony (3)	8
nie posiadający kwalifikacji zawodowych (2)	8

Określenia używane do opisu typowego bezrobotnego (liczba w nawiasie oznacza rodzaj stereotypu, do którego przyporządkowano daną cechę)	Ilość wskazań danej cechy
brudny (3)	7
mający lekceważący stosunek do życia	6
pozostawiony sam sobie (2)	7
przerażony	3
korzystający ze statusu bezrobotnego	3
skromnie ubrany	3
zestresowany	2
zdezorientowany	2
negatywnie nastawiony do rządu	1
śmierdzący (3)	2
nie radzący sobie w życiu	0
wzbudzający litość	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych dnia 06.04.07 w firmie Telekomunikacja Polska.

Część badanych wskazywała na takie cechy bezrobotnych jak: brak kwalifikacji zawodowych, niezaradność, oraz sytuacje pozostawienia samemu sobie, w jakiej się znajduje osoba bezrobotna. Czyli cechy, które wskazują raczej na współczucie wobec tej kategorii osób. W tym przypadku można mówić o wystąpieniu neutralnego stereotypu bezrobotnego, na który wskazywały w większości kobiety mające 35 lat i więcej, z średnim wykształceniem, posiadające obecnie lub w ciągu ostatnich 5 lat osobę bezrobotną w rodzinie.

W odpowiedziach badanych wystąpił także negatywny stereotyp bezrobotnego, jako człowieka: zaniedbanego, zagubionego, nadużywającego alkoholu, brudnego a nawet śmierdzącego.

Ten zestaw cech pojawiał się szczególnie w odpowiedziach kobiet do 34 roku życia, posiadających wykształcenie średnie, lecz przede wszystkim nie mających obecnie, ani w ciągu ostatnich 5 lat osoby bezrobotnej w rodzinie. Sytuacja braku styczności z osobą bezrobotną, również odegrała dużą rolę na postrzeganie osoby bezrobotnej. W odróżnieniu od pierwszego stereotypu, ten został przyjęty głównie przez kobiety, może wskazywać bardziej na negatywny stereotyp bezrobotnego mężczyzny, niż bezrobotnej kobiety.

Wśród badanych wystąpił także drugi neutralny stereotyp bezrobotnego, jako osoby: niewykształconej, załamanej, pasywnej, zrezygnowanej, oraz biernej. Tę grupę cech najczęściej wymieniali ludzie młodzi do 34 roku życia, kobiety i mężczyźni, zarówno mający kontakt z bezrobotnymi w rodzinie i ci, którzy w ciągu ostatnich 5 lat go nie mieli. Ten stereotyp, w porównaniu z trzema pozostałymi, był wymieniany najczęściej przez osoby z wyższym wykształceniem.

Wartościowanie jest nieodłącznym elementem procesu poznawczego. Najdokładniejsza nawet wiedza czysto opisowa jest

niewystarczająca by móc podejmować decyzję o podstawowym znaczeniu adaptacyjnym, typu: co jest dobre, a co złe, co użyteczne, a co nieprzydatne. Ludzie są skłonni wartościować niemalże wszystko – każdy napotkany obiekt i zdarzenie, niezależnie od tego, czy dysponują dużą, czy małą wiedzą o przedmiocie wartościowania[\[3\]](#).

[\[1\]](#) I. Reszke: Wobec bezrobocia..., dz. cyt., s. 98

[\[2\]](#) A. Wejland: Obrazy grup społecznych: studium metodologiczne, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 1991, s. 9

[\[3\]](#) B. Wojciszke(red.): Studia nad procesami wartościowania, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław 1988, s. 7

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.